

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1832/2527

นายภูเตล กับพวกผู้ร้อง พันตรีพยุหศักดิ์ ทรัพย์ชูแสงผู้คัดค้าน

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง พ.ร.บ.จดทะเบียนครอบครัว พ.ศ. 2478 มาตรา 10, พ.ร.บ.จดทะเบียนครอบครัว พ.ศ. 2478 มาตรา 15, ป.พ.พ. มาตรา 1458, ป.พ.พ. มาตรา 1448, ป.พ.พ. มาตรา 1454, ป.พ.พ. มาตรา 1455, ป.พ.พ. มาตรา 1456, ป.พ.พ. มาตรา 1457

ย่อ / หลักกฎหมาย

เกี่ยวกับการจดทะเบียนสมรสนั้น พระราชบัญญัติจดทะเบียนครอบครัวพุทธศักราช 2478 มาตรา 10 บัญญัติให้นายทะเบียนรับจดทะเบียนสมรสให้เมื่อมีการร้องขอ การที่นายทะเบียนจะปฏิเสธได้ก็ต่อเมื่อปรากฏว่ามีได้เป็นไปตามเงื่อนไขแห่ง มาตรา 1448 ถึงมาตรา 1454 และมาตรา 1458 ตามที่ได้ ตรวจชำระใหม่ ซึ่งมาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติจดทะเบียนครอบครัว พุทธศักราช 2478 ห้ามมิให้นายทะเบียนจดทะเบียนสมรสในกรณีที่นายทะเบียนไม่ยอมรับจดทะเบียนสมรส ผู้มีส่วนได้เสียก็มีสิทธิที่จะยื่นคำร้องต่อศาล โดยไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม เมื่อศาลได้สวนได้ความว่าการเป็นไปตามเงื่อนไขแห่งกฎหมายครบถ้วนแล้ว ก็ให้ศาลมีคำสั่งไปให้นายทะเบียนรับจดทะเบียนได้ตามมาตรา 15 แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

คำพิพากษา

ผู้ร้องยื่นคำร้องว่า ผู้ร้องทั้งสองเป็นบุคคลสัญชาติญวน ผู้ร้องทั้งสองได้ทำการสมรสกันตาม ประเพณี ที่ตำบลหนองแสง อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม มีบุตรด้วยกัน ๖ คน เมื่อวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๒๕ ผู้ร้องทั้งสองได้ยื่นคำร้องขอจดทะเบียนสมรสต่อนายทะเบียน แต่ นายทะเบียนไม่ยอมจดทะเบียนสมรสให้ จึงขอให้ศาลได้สวนและมีคำสั่งให้นายทะเบียนทำการ จดทะเบียนสมรสให้แก่ผู้ร้องทั้งสอง ผู้คัดค้านยื่นคำร้องคัดค้านว่า ผู้ร้องทั้งสองไม่มีสิทธิที่จะยื่น คำร้องขอทำการจดทะเบียนสมรส ขอให้ยกคำร้อง ศาลชั้นต้นได้สวนแล้วมีคำสั่งให้นายทะเบียน ประจำสำนักทะเบียนอำเภอเมืองนครพนมทำการจดทะเบียนสมรสระหว่างผู้ร้องทั้งสอง ผู้คัดค้าน อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์พิพากษากลับ ให้ยกคำร้อง ผู้ร้องทั้งสองฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า เกี่ยวกับการ รับจดทะเบียนสมรสนั้น พระราชบัญญัติจดทะเบียนครอบครัว พุทธศักราช ๒๔๗๘ มาตรา ๑๐ บัญญัติให้นายทะเบียนรับจดทะเบียนสมรสให้เมื่อมีการร้องขอ การที่นายทะเบียนจะปฏิเสธได้ ก็ต่อเมื่อปรากฏว่ามีได้เป็นไปตามเงื่อนไขแห่งมาตรา ๑๔๔๕, ๑๔๔๖, ๑๔๔๗แห่ง ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หรือมาตรา ๑๔๔๘ ถึงมาตรา ๑๔๕๔และมาตรา ๑๔๕๘ ตามที่ ได้ตรวจชำระใหม่ ซึ่งมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติจดทะเบียนครอบครัว พุทธศักราช ๒๔๗๘ ห้ามมิให้นายทะเบียนจดทะเบียนสมรสในกรณีที่นายทะเบียนไม่ยอมรับจดทะเบียนสมรส ผู้มีส่วน ได้เสียก็มีสิทธิที่จะยื่นคำร้องต่อศาล โดยไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม เมื่อศาลได้สวนได้ความว่าการ เป็นไปตามเงื่อนไขแห่งกฎหมายครบถ้วนแล้ว ก็ให้ศาลมีคำสั่งไปให้นายทะเบียนรับจดทะเบียนได้ ตามมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว คดีนี้นายทะเบียนอ้างเหตุผลที่ไม่ยอมรับ จดทะเบียนสมรสตามที่ผู้ร้องอ้างเพียงว่าเป็นการขัดต่อนโยบายของกระทรวงมหาดไทยที่ไม่ให้รับ จดทะเบียนสมรสให้กับบุคคลสัญชาติญวนที่อพยพเข้ามาอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทย เป็นการชั่วคราวโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองเท่านั้น ดังภาพถ่ายคำร้องขอ

จดทะเบียนสมรสทำคำร้อง นายทะเบียนไม่ได้อ้างเหตุผลที่ไม่ยอมรับจดทะเบียนสมรสว่า การสมรสของผู้ร้องไม่เป็นไปตามเงื่อนไขแห่งกฎหมายเพ็ญจะอ้างเป็นข้อคัดค้านภายหลัง ประกอบกับการพิจารณาคำร้องศาลต้องไต่สวนให้ได้ความว่าการสมรสได้เป็นไปตามเงื่อนไขแห่งกฎหมายครบถ้วนแล้ว จึงจะมีคำสั่งไปให้นายทะเบียนรับจดทะเบียนได้ คุณสมบัติต่าง ๆ ของผู้ร้องตามที่กฎหมายกำหนดไว้ จึงเป็นข้อที่ผู้ร้องสามารถแสดงในชั้นไต่สวนคำร้องของศาลได้หาจำต้องระบุนายทะเบียนไว้ในคำร้องด้วยไม่ เพราะถึงอย่างไรศาลก็ต้องไต่สวนให้ได้ความอยู่แล้ว ที่ผู้ร้องระบุในคำร้องว่าผู้ร้องทั้งสองเป็นผู้มีคุณสมบัติครบถ้วนตามกฎหมายที่จะทำการสมรสกันได้ก็เป็นการเพียงพอแล้วจึงเป็นคำร้องที่ศาลชอบที่จะรับไว้พิจารณาได้ แต่คดีนี้ศาลอุทธรณ์ยังไม่ได้วินิจฉัยในปัญหาตามอุทธรณ์ของผู้คัดค้านที่ว่าผู้ร้องไม่มีคุณสมบัติตามเงื่อนไขการสมรสและเหตุผลที่นายทะเบียนปฏิเสธไม่ยอมรับจดทะเบียนสมรสตามที่ผู้ร้องร้องขอเป็นการชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ซึ่งศาลฎีกาเห็นสมควรให้ได้รับการวินิจฉัยตามคำลำดับชั้นศาล พิพากษาให้ยกคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ให้ศาลอุทธรณ์พิจารณาพิพากษาใหม่ตามนัยดังกล่าวข้างต้น

องค์คณะ

อุดม บรรลือสินธุ์ · ยนต์ พิรวินิจ · พจน์ บุญเลี้ยง

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://thaideka.online/deka/1832/2527>